

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In quo Causae Forenses, Liber Epistolarum, Liber Fabularum, Et
Oratiunculæ

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

Iphicrates & Acoëtes. Causa V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71049](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71049)

*in urbem paulo post Iphicrates, occiso
hostium Duce, petit ad supplicium A-
coetæ Liberos; ipsum verò reum agit
ex eâ lege, qua calumniatori irroga-
ret pœnam, quam ipse intulisset. Acoe-
tes morti ultrò se offert, ut à Liberis
necem depellat, pro Acoete ipso interim
Liberisque ipsius alter perorat.*

ACTORES.

IPHICRATES, Dux belli.

ACOETES, Iphicratis Accusator.

SYNIGORÛS, Acoetæ Defensor.

CRITICUS, Judex.

IPHICRATES.

Vestras, Judices, pro virili parte ultus sum
inurias, meas vicissim, pro æquitate ve-
strâ vindicate. En arbis mœnia obsidione
soluta sunt, fugatus est hostis, civis jam liber
metu respirat. Mœret heu! in communi lætitiâ
una victoris domus, per quem effectum est, ut
unicuique vestrum liberis, conjuge, & incolumi
patriâ frui liceret! Huic ne suos quidem liberos
revisere & amplecti fas est. Quod si pro patriâ
concidissent, si parentis ad latus ante muros ur-
bis illis oppetere contigisset, eorum jacturam in-
veniendis suis civibus bene collocatam putarem, &
libero-

liberorum honesta mors patris orbitatem solaretur. Nunc eos in patriæ sinu fraude circumventos, oppressos calumniâ, falsum patris ob crimen turpissimâ morte periisse, quis ferat? Equidem cum Reipublicæ defensionem suscepi, nullum mihi fore certamen existimaveram, nisi cum hostibus patriæ; nullum nisi ab illis reformidavi periculum. Ecce mihi civis factus est hoste crudelior; hostis enim meo contentus sanguine innocenti liberorum sanguini pepercisset.

Quid plura? Nostis injuriam, Judices, auctor in conspectu est. Vestrum est, pro legum nostrarum æquitate, itatuere, ut par pari pœnâ referatur. Non ut moriatur Acoetes postulo. Vivat sanè, quoniam vitæ meæ pepercit; sed orbis parens vivat in eversâ domo. Tres liberos abstulit, tribus liberis careat. Meos furori suo immolavit victimas; suos meorum manibus placandis inferias repeto.

Quodd si durum hoc & inhumanum esse censeat, cernat ille prolapsam & afflictam domum, quæ paucos ante dies tam lætâ exultabat prole, tam longâ virorum illustrium serie hactenus flourerat, discat, quàm parùm meritis videar tristissimam meæ orbitatis acerbitatem.

Electus à vobis fueram, Judices, Dux militiæ, desperatis penè patriæ rebus; victi spes nostras his incenibus tuebamur; eaque jam multis in locis diruta erant & aperta. Unum pro cunctis caput objeci; rem aggressus sum dolo, quoniam manu vincere non licebat. Excessi urbe tacitus, liberos meos Dijs hujus urbis præsidibus commendans; vobis commendâsssem, Judices, si cum pluribus consilium communicare periculum im-

minens sivisset. Quis fuerit eventus, omitto dicere, neque vos, credo, vel consilij mei, vel silentij pœnitet. Liberata civitas; victus hostis est, victor in urbem redeo.

Victorem qualis pompa, quis triumphus excipit! Tres Liberos, quos ad familiæ columnen, ad defensionem patriæ sedulo instituebam, crudelissimo supplicio affectos audio patris ob defectionem. Non immoror, Judices, in hoc confutando crimine, quod facta mea, vel tacente me, satis resellunt. Licuerit Accusatori iniquissimo concepta jamdudum explere odia; fidem meam, quæ spectata satis erat & cognita, revocare in suspicionem, suscitare in me furorem plebis, & nomini meo turpissimæ proditionis labem inurere. At quid innocentes pueri meruerant? Proferat Accusator culpam aliquam, vestigium aut umbram sceleris, cui affines meritò videri possint. Conjuraverant, credo, in patriam? clandestina cura hostibus inierant consilia? perniciem hujus urbis nefariè moliebantur? Quàm hoc non credibile in pueris, quantum ab hujus ætatis indole, & viribus ejusmodi scelus abhorret! Tamen fac eos proditionis reos esse. Nihilne antiqua generis nobilitas, nihil familiæ splendor, nihil continua Majorum hanc in Rempublicam merita, nihil patris reverentia, quem populi suffragia hujus urbis copijs præfecerant, si non ad veniam, saltem ad commiserationem, vel pœnæ temperamentum aliquod prodesse poterant?

At enim video quid iniquus Accusator voluerit, & quâ sit usus defensione. Liberos fortasse meos innocentes non negabit; at multatum fuisse in sobole parentem contendet. Quam tandem

dem ob causam, Judices? quod tandem scelus? quod admisi facinus tam inexpiabile, ut illud mihi triplici morte luendum sit? An quod vitam in apertum discrimen adduxerim, ut salutem vestram consularem? quod deploratae civitati succurrerem? quod miscendum cum virtute dolum, ubi virtus sola nihil posset, existimaverim? quod exierim ex hac urbe, exeundi vero causam tacuerim & consilium? Nihil equidem video, Judices, quod vel in vitam, vel in rebus gestis tam crudeli poenam dignum sit. Extremum huic urbi imminabat exitium: avertendum erat, averti. Reprimendus erat hostium impetus, repressi. Amputanda ferro publica calamitas, amputavi. Silentium imprimis erat, ne, si vulgaretur consilium, exitu careret, filii. Ecquod in ijs omnibus crimen est? si scelus est; vobis, Judices, illud scelus profuit. Cur ego plector ob illud scelus? cur fructus criminis communis civium, mea vero unius poena est?

Sed esto: creditus fuerim bonam fide nocens: dederit Accusatori egressus ex urbe fugae suspicionem: continuatione spargenda res fuit in publicum, quasi certa foret? Dubitandum, sciscitandum etiam ex alijs, explorandum certe, denique expectandum fuit, dum res innotesceret. Verum non ita prudens & lentus solet esse livor: nescit consilio, cunctatione, deliberatione uti. Pascitur suspicionibus vel levissimis; sectatur umbras criminum, insidiosa quaeque arripit: dubia pro certis, obscura pro compertis, falsa pro veris habet, & pro meris nugis tragœdias excitat. Exit ex urbe Iphicrates? statim proditor audit & transfuga. Verum incerta res est; latet certe; divulganda nihilominus, vicatim ostiatumque amici.

ini.

inimici, familiares, ignotique conveniendi sunt: imbuendæ mentes credulæ plebis, aures falsis rumoribus; suscitandus furor, acuenda odia! Sed in quem? in absentem. Ad sunt innocentes liberi? multentur patris loco, seu potius multetur in sobole parens. At quo supplicio? effero, immani, inaudito? Protrahantur è laribus domesticis, quorum in tutelâ latent: permittantur seditiosæ multitudini: discerpantur patris absentis nomen inclamantes; suam & patris innocentiam, ætatis suæ jura, familiæ merita, Deum hominûmque fidem contestantes!

An hîc tandem conquiescet sicarij crudelissimi barbaries? Meum, meum quoque sanguinem hauriat, si tanta illi cruoris sitis est. Seu potius, Judices, debitas crudelitati suæ pœnas luat. Equidem dies ac noctes versantur ob oculos cruentæ liberorum umbræ conquerentium, se à me desertos periisse. Horum intueri vultus, voces exaudire mihi videor. Ubi eras, inquit, pater amantissime, cum plebis furor in nos desæviret? ubi nunc es? cur nos pateris inultos? ô diem mihi in summâ felicitate luctuosum! Victor, pro triumpho, ultionem repetere cogor; & necem eorum persequi, quos vel capitis mei periculo cum cæteris civibus servaveram. Verum etiam si tacerem, an silerent leges vestræ, quæ injurias paribus damnis compensari jubent, & calumniatores, quibus reos afficere voluerant, paribus ipsos pœnis affici? An ergo vexator florentis familiæ, domûs innocentis everfor pœnam à legibus crudelitati suæ constitutam effugiet? an ille furorem suum liberorum meorum sanguine impune expleverit? an inulti jacebunt filii mei, dum sui superstitibus orbitate meâ fruentur? Non funus pro funere,

nere, luctum pro luctu, animam pro animâ, sanguinem pro sanguine rependent? Liberi, quos hic lugeo, Judices, liberi vestri sunt, non tantum quod in Republicâ vestrâ nati, quod eo parente geniti, qui totus vester est, sed etiam, quod meis vocibus & exemplo informati ad vestram gloriam & defensionem feliciter adolescerent. Liberos igitur vestros, obtestor, per hujus diei felicitatem, per hanc dexteram, quæ vobis præsidio fuit, Liberos, inquam, vestros, & inexpiatum illorum sanguinem, vindicate. Hunc à vobis triumphum exspecto. Nolite pati eum, qui vestrâ in causâ vicerit, eodem die, vobis Judicibus, tam justâ in causâ vinci.

ACOETES

Iphicratis Accusator.

Nemo vestrûm, Judices, huc me prodire existimet, vel ut injectam crudelis accusationis invidiam amoliar, vel ut inanibus lachrymis ac precibus imminens capiti meo periculum coner declinare. In his rerum mearum angustiis sentio, quàm frustra utrumque pertentarem. Nam quid favere mihi jam possit, vel unde præsidium aliquod liceat expectare? Instat Iphicrates generis nobilitate conspicuus; non habet Acoetes, nisi ut natales tenebras incuset. Infert calumniam adversarius divitijs, gratiâ, clientum auctoritate potens; ego destitutus omni patrocínio, & summâ rerum inopiâ laborans quid opponerem? Ille inexpectato audacis facinoris exitu, & suâ inflatus victoriâ vindictam armatâ manu postulat; ipse ad cæteras meas miseras iniquiorem sortem expertus nequicquam fatalem ictum deprecarer.

Igitur

Igitur frui triumpho tuo, Iphicrate; habes & fatentem reum, & quamcumque in metuleris, sententiam minimè detrectantem. Perime destinatum tibi jam diu victimam: exsatis veteres inimicitias, satura te nostro sanguine, nihil deprecor, nihil abnuo. Totum me tibi nimia patriæ charitas mancipat: hæc me nocentem fecit, si videor nocens. Felix hoc saltem nomine, quod publicæ salutis, priusquam tibi, infelix Acoetes occumbat! Rem peragite, Judices, vel Iphicrates potius ferrum ipse nostrum in pectus exigat. Verùm quid iras persequatur longius, & innocentes meos Liberos neci destinet? Vestram fidem, Judices! placet hic vobis Iphicratis impotens furor, cui non satis est, parentem si mactet, nisi eodem fato nihil tale meritam sobolem involvat?

Infelix ego, qui non modò ærumnosos calamitate meâ Liberos, sed & nocentes fecerim! Nam nocentes illi sint oportet, qui repetuntur ad necem. Non satis est esse miserum, qui plectitur, niqua nocentem culpa effecerit. Aliud mihi de vestra æquitate, Judices, sentire non licet. Non est istud infortunatis hominibus tribunal, sed nocentibus solis pertimescendum. Imò, imò ipsa calamitas certum apud vos semper præsidium habet: & qui vestris in judicijs nihil præter invisæ sortis injuriam afferat, is non sibi contumeliam à vobis, sed commiserationem potius ac patrocinium accersat. Ergo te paterna calamitas nocentem fecit, infortunata soboles, cujus hodie supplicium apud æquissimos Judices postulatur! Testem ipsum te volo, Iphicrate; neque vel hostis infensissimi propriam in causam iudicium reformido.

Age

Age quid aliud Liberis meis objicis, nisi quòd infelicem patrem habent? Culpam profer, propter quam à te damnantur. Clamitasti quidem multum, victoriam ostentasti, indignis tanto Imperatore querimonijs populum in me meosque concitasti. At cujus tandem sceleris nomine devovendos furori tuo meos Liberos vindicas? Ede nunc etiam, si potes, quidquam ejusmodi, vel saltem fingè sceleris umbram aliquam, quæ fucum faciat. Nihil est, quod timeas; tua te auctoritas, opum magnitudo, populi gratia satis tuentur, tibi ut comminisci aliquod maledicti genus impunè liceat. Quid files? quid conticescis? En ego te adjuvabo, & tibi vel in Liberos meos accusationis caput sufficiam.

Ageret ex annis rerum seriem atque ordinem, quæ legitimæ accusationi materiam suppeditare possint. An tibi infelices illi adolescentes machinati sunt insidias? An astiterunt patri in judicio, cum te accusavit, aut suffragatores, aut testes? an populum in te concitârunt? aut insurrexerunt tuam in sobolem? an lapidibus armati furiatæ plebis invidiam aut provocaverunt, aut adjuverunt? Quàm miserum est infortunato parenti, Judices, ad eas redactum esse angustias, ut, dum filios tuetur, ac defendit, etiam cogatur suggerere adversario nocendi argumentum; Vide, Iphicrate, ut innocentia conscientia securos nos facit. Tuum est eligere ex ijs omnibus aliquid, unde nocentes Liberi mei saltem videantur. Si nequis, fatere demum, quàm temerè, quàm injustè eosdem incuses, & inhumaniter jubeas enecari.

Quamquam, Judices æquissimi, dolet Iphicrates

crates

crates tergemina sibi perjisse sobolem, neque dolori suo satisfieri existimat, nisi Liberos totidem meos interemerit, iteratòque toties supplicio, quam repetere à me vindictam nolle se fingit, eandem multò crudeliùs exigit. Equidem parùm humanus ego sim, & parùm sincerus, si dissimulem, quantam vel in victoria sua dolendi fegetem invenerit. Sed tamen culpandus hic dolor, qui nisi flagitio placari non possit. Verùm quid dolorem dico: furor est, sævitia est, immanitas est. Te pudeat, Iphicrate, imitari barbaros, aut etiam crudeliores feras, quarum impotens fitis & rabies, nisi sanguine humano, non extinguitur. At si tantopere sanguinem fetis, quin petis dari tibi in victimam quotquot extiterunt filiorum tuorum interfectores? Collige lapides, quibus illi obruti sunt: recense singula populi capita, qui unanimi penè consensu ad patrandum facinus accessit. Aude etiam aliud, quod furori tuo magis conveniat, ipsos aggredere Judices, quorum sub oculis; ipsisque adèd minimè repugnantibus interempta tua soboles fuit. Tu mitius aliquid postulares, quàm si dedi tibi petas ad pœnam, qui nullam peractæ cædis in partem venerunt. Hoc etiam adijcietur tibi majus ad dolorem solatium, quò majorem sanguinis copiam effuderis.

Videtur, Judices, ut nihil iniquum precer infortunatæ soboli, quam injusto Iphicratis dolori ereptam velim. Hoc ergo sperare liceat à vestra æquitate solatium, ut eorum suscipiatis defensionem, quorum innocentiam perspiciatis. Non ego pro ipsis hodie deprecator accederem, nisi parentem haberent illum, quem nimia in patriam charitas calamitosum fecit. Quamquam neque
me

me fortis hujus pœnitet, neque vereor etiam nocens appellari, si patriam amasse nimirum scelerum imputetur. Noli timere, Iphicrate, ne, vel me ejusmodi crimine purgare velim, vel cruentam hac mercede mortem refugiam. Erit, ne dubita, erit mihi gloriosum occumbere, dum publicæ salutis reus occumbam; neque tam supplicium Iphicrates irrogasse videbitur, quam immortalē gloriam peperisse. Unum hunc adjicite gloriæ pariter ac lætitiæ cumulum, ut, dum morior, dignos tribus in Liberis paterni studij æmulos & hæredes vobis relinquam.

Sed quid moror? Comprehendite me, lictores, ducite quamprimum ad mortem; sanguinem meum fundite. Quis scit, num fusus Acoetæ cruor Iphicratis iras mitiget, aut etiam restinguat?

SYNOGORUS

Pro Acoete ipsiusque Liberis contra Iphicratem.

Quod Oratori novo atque in hanc judiciorum Palæstram primum descendenti maxime operandum est, & quod ad expromendam sagacioris ingenij prudentiam, conciliandosque hominum animos pertinere solet, æquissimi Judices; id ipsum mihi nunquam ante hunc diem Forensibus in rebus exercitato fateor defuisse. Nam cum junioris patris probabilitas causæ, quam defendit, solertiam commendat, & audientium favorem ac gratiam demeretur, tum ego sensi quam lubrico, quamque difficili versarer in loco, qui venire unus contra omnes, & communibus

G

suffragijs

suffragijs viderer adversari. Quis enim hic, Judices (nisi me totius populi clamores, cum diceret Iphicrates, fefellerunt) vel ditissimi viri potentiam atque auctoritatem non vereri, vel victoris triumpho non applaudere, vel miseris parentis orbitatem dolere non visus est? Interim video infelicissimos juvenes omni ope, auxilioque destitutos, quibus hæc una, durior ipsa morte, salutis spes relinquitur, si fortè infortunatæ Acoetæ sanguine placatus Iphicratis furor ab infestæ sobolis cæde abstineat. Video ipsum Acoetam non tam adversariorum sententiâ, quàm suo ipsius calculo condemnatum, & se ultrò ac fortiter morti devoventem.

Quid agam, Judices? Eloquar: an silere potius, & suis permittam fatis miserissimam familiam, quam disertissimi Oratoris facundia severissimis judicijs frustra conetur eripere? Tamen occumbent infontes Liberi? morietur infelix pater? & hoc fiet apud æquissimos Judices, solitudinis atque innocentiae contra auctoritatem ac gratam tutores ac patronos? Ah! finite me existimare melius de vobis: sentio mihi novos adjici animos ad dicendum; aded me vestra omnium æquitas reficit ac sustentat! Dicam ergo confidenter pro Liberis adversus iniquam Iphicratis postulationem; dicam pro parente contra se ipsum; dicam pro infringendâ lege, cujus vi reus impetitur ac de singulis ita dicam, ut non tam privatorum hominum egisse causam, quàm publicam totius civitatis commoda videar propugnasse.

Quamquam quid ego tres Acoetæ Liberos defendere rursus aggredior? aut quid adjiciam ad ea, quæ studiorum parens idem & disertorum patronus

patronus tam feliciter peroravit. Nam quæ illa demum victoria tua est, Dux fortissime, quæ te tam cædis avidum, tam sitientem sanguinis effecit? Esto: demus hoc tibi, peccârit in te, vel sciens ac volens infelix Acoetes, & dignum morte scelus admiserit: en se se offert furori tuo victimam, paratus ultrò luere quascunque pœnas irrogâris. Quin plectis reum, & appetentem ultionis animum exfatias? Nihil ille de tuâ crudelitate conqueritur, non delictum defendit, non cruentam mortem deprecatur. At cur in ipsius Liberos sævire ardes? quam illi paterno in scelere partem habuerunt? Ede crimen, quod puniri morte debuit; aut culpâ illi si vacant, cur infontes supplicio destinantur? nempe non satis unus ad pœnas videatur parens, nisi parenti sobolem conjunxeris? non placet ille furorem tuum, qui semel tantum mori pro conditione sua possit, nisi tribus in liberis triplex lethi genus exsolvat? Atenim ereptam tibi tergemina sobolem doleres? Crudelis dolor, qui nisi alterius dolore mitigari non queat! Victoriâ tuam nobis ostendas, & assertam per te patriæ salutem fuisse gloriaris: Equidem fateor; tibi multum debet Respublica; sed an navatam feliciter magis quàm prudenter operam compensare non potest, nisi sanguinem fundat innoxium? Testor te ipsum, Iphicrate, velles Rempublicam ex tua victoria plus detrimenti, quàm utilitatis percipere? velles perire tres Adolescentes optimos, qui suo quoque tempore victorias, & ipsi multas reportabunt; an idèò tantum vicisti, ut paulò post tuâ ipsius crudelitate vincereris? Quasi verò digna satis victoriæ præmia Respublica non habeat; aut non satis amplum foret præmium decerpta laus, cum totius populi gratia conjuncta?

G 2

Sed

Sed quid ego hîc diutiùs immorer, Judices, & rem jam actam ulteriùs persequar? Venio ad eximendum parentem ipsum, quantumvis repugnet ille, & se ultrò volens morti devoveat. Hic verò finite me paulò liberiùs queri, quàm aut ætas fortasse, aut debita hujus loci auctoritati reverentia patiatur. Nam quis hîc tumultus fervet? cur conversos video in miserum Acoetem oculos quasi de salute ipsius conclamatum jam fore? cur homini innocentissimo vertitur crimini, quod è vero, sinceròque patriæ studio profectum est? Non ergo studuit ille patriæ, qui orbatam illam Imperatore suo cùm videret, & rem ad extremas angustias rediisse, monuit Rempublicam, abesse eum, cui commissa urbis defensio sit? Abest enim verò, Iphicrate, &, nemine in partem consilij adhibito, in castra hostium profugerat. Interim trepidat civitas, tumultuatur populus, & suspicatus quod non erat, furias more suo concipit, bacchatur per urbem, in Liberos tuos involat, lapidibus eosdem obruit, qui parentem multò lubentiùs obruisset. Tu paulò post, perempto hostium Duce redis in urbem, felicior certè, quàm prudens, qui Rempublicam, nisi res tibi ex sententia successisset, in extremum discrimen adduxeras. Nam quid agat periculi metuens populus, qui præpositum sibi Ducem defecisse ad hostes conqueratur? Quam spem habuisset aliam, nisi ut panderet portas hostibus, & menturâ deditione victoris clementiam imploraret? Scilicet periculosâ plenum aleâ consilium clam esse voluisti, ne vulgatum resciret hostis? Non erat ergo in hac civitate prudens aliquis Magistratus, cujus fidei inusitatum facinus crederes? qui facti conscius, quod meditabâre, placâisset plebis animos.

animos, iras mitigasset, præstitisset securitatem,
& lætioris exitus expectationem suscitasset.

Tuam tibi calamitatem imputa, quam in
Acoetem frustra refundis. Nam quid Acoetes
fecit, Judices, quod facere bonum civem non
decebat? An stare debuit lentus, & otiosus, qui
periculi sentiret magnitudinem? an non adire
Magistratum, quem unum succurrere posse afflictae
urbi intelligeret? Cedo quid aliud, Iphicrate,
quod in Acoete reprehendas? Nisi fortè id etiam
criminis nomine imputandum putes, quòd vir
tenuis ac pauper uno publicæ salutis adductus
studio id ausus est, quod viri nobiles vel metu
tui nominis, vel amicorum tuorum auctoritate
deterriti facere refugebant. Novum crimen,
Judices, & si quid Iphicrati credimus, extremo
supplicio expiandum!

Si tamen multandum putatis, quod commu-
nis utilitatis gratiâ peccatum est, quis deinceps
tanto cum periculo patriæ consulet? quis diffi-
lem accusatoris provinciam implebit? quis contra
potentum impetus ac nefarias molitiones obsistet?
At enim non amore patriæ, sed capitali impulsus
odio Iphicratem Acoetes accusavit? Nempe vi-
rum in divitem, quem auctoritas, vis, gratia tu-
tantur, pauper & ignobilis tantum audeat! Quam-
quam liceat hoc ipsum contestari judices, si qua
odiorum semina suspexistis. Agite enim, cum
apud vos Acoetes diceret, an maledictis accusa-
tionem suam asperavit? an indulsit inimicitijs? an
in ipso Liberatorum ipsius funere visus est trium-
phare?

Restat hoc unum, ut legis auctoritatem, quæ
per-

perperam Iphicrates abusus est, infringamus. O legem benè ac sapienter institutam, Iudices, ut quisquis pœnam alteri malè intulit, eandem & ipse vicissim ferat! Vide Iphicrate, quàm parùm reformidemus momentum legis illius, quam intemas. Hoc profitemur tecum ultrò, dignum esse quovis supplicio injustum accusatorem; non eludemus auctoritatem illam, quam profers: sed age, cur abuteris in Acoetem illâ lege, quæ ipsum non perit? An cadit lex illa in eum hominem, qui injustus accusator non fuit? aut injustus accusator censebitur, quem nulla nocendi libido, sed una publicæ utilitatis ratio ad accusandum stimulavit? Ergo tu proba perversam in Acoete voluntatem ostende signum immoderatæ cupiditatis: profer, si potes maledictum aliquod aut calumniam, quam inter accusandum effuderit. Hæc enim sunt, Iudices, quibus vulgò se prodit illa cupiditas, quæ frænnum non patitur, neque se unquam intra iustos moderationis limites continet, cum expansandi liberiùs locum nacta est. Ede, inquam, Iphicrate, repentinum aliquem, qui vel iracundia ac repugnantibus excidit, vel odij, vel iracundia motum; vel noli reum legis agere, quem lata lex spectare non potest.

Absolvo, Iudices; & quoniam nihil video deinceps, quod vel misero parenti, vel ærumnosæ soboli faceffere negotium possit, oro vos atque obtestor, per æquitatem illam, quæ nemini unquam innocenti in hac civitate defuit, calumniosæ familiæ partes acriter, ut soletis, suscipite. Ne noceat infelici Acoetæ, quòd ignobilis ac pauper, quòd ope destitutus ac gratiâ contra nobiles virum, divitem eundem ac gratissimum iudicium contenderit. Nolite obstruere aditum plebei etiam

etiam hominibus, ut, si bene mereri de Republica possint, potentum auctoritate metūque deterreantur. Parcite latissimum hunc diem, quem non tam Iphicratis victoria, quàm addicta huic urbi felicitas peperit, innocentium cæde funestare. Satis sit nobis, quòd ereptos infelici fato tres cives optimos requiramus; cavete desiderium nostrum novis funeribus cumulare. Tūque, ô Iphicrate, moderare tantisper dolori tuo: frueri sinceris lachrymis, quas tuæ calamitati omnes impertimus. Noli injusto furore perturbare communem de tuo mærore luctum: parce abuti pertinacius propensissimâ totius civitatis in te voluntate miserorum ad perniciem, & aliam tibi quàm civium nostrorum in sanguine, triumphandi materiam apprecare.

CRITICUS JUDEX.

Novum causæ genus, & gravissimis undequaque implicatum difficultatibus vestris judicijs hodie dirimendum deferimus, æquissimi Judices. Hic enim communis libertatis assertor & publicæ vindex salutis tergemine sobolis orbitatem luet; quid miserabilius? Inde peractæ cædis auctor innocens morti se devovet, dum Liberos suos tristibus, quæ meruisse non possunt, fatis eripiat; quid generosius? Denique civis optimus hoc uno reus nomine, quòd patriam nimium amaverit, in judicium adducitur, & vestris sententijs interimendus proponitur, quid iniquius?

An nullum feret Iphicrates victoriæ præmium nec solatium orbitatis? reclamat æquitas, & consuetudo nostra prohibet. An adolescentes optimi, & ab omni suspitione criminis alieni pœnas

G *

luent

huent? non cadit in hoc tribunal tam crudele facinus. An infelix Acoetes sui in patriam amoris fructum hunc feret, ut vel sortis iniquæ, vel iusti doloris victima concidat? quantum hinc detrimentum Respublica nostra pateretur! Tamen nisi addicatur neci infortunata Acoetæ soboles, nec pensari labores suos, nec orbitatem suam refarciri posse Iphicrates profiteretur. Clamat Acoetes jura violari omnia, nisi Liberi sui supplicio, cui se sponte devovet, eximantur. Negat arum nosæ familiæ patronus affici eandem posse ullâ contumeliâ, quin inde Respublica nostra detrimentum ferat. Quid statuendum putatis, Iudices? quis vestris sententijs locus relinquitur? Quocumque feratur animus, pares undique angustias, per incommodum offendit. Retexamus breviter totius causæ feriem, Iudices, & quoniam mihi omnium primo dicendum est, quid sentiam; liceat singula partium momenta diligenter expendere, &, quod quisque afferat causæ firmamentum, perscrutari.

Imminebat nostris mœnibus metuendus hostis: jam obsessa civitas fatalem casum metuebat, & quanto minus prævideret hostilem impetum, tanto magis impar ad declinandam perniciem sibi videbatur. In hac rerum perturbatione præficiatur defendendæ urbi Iphicrates natalium splendore, ac divitiarum copiâ spectatissimus. Verum non ita multo post urbem deserit, & nemine consilij in parrem adhibito, hostium in castra nocturno profugit. Rem comperit Acoetes obscuro nato loco & rerum omnium egentissimus: continuo in Senatum advolat, nunciat defecisse ad hostes Iphicratem, & de parando obsessæ urbi præsidio Magistratus admonet. Miramur, obstupescimus! Frustrâ
que.

quæritur Iphicrates; nusquam est. Hinc crescit perturbatio, augetur metus, tumultus invalescit. Mox impotens furoris populus Iphicratis in domum irrumpit, & raptos inde tres ejus Liberos lapidibus obruit. Redit Iphicrates, partâ de hoste, quem propriâ manu occiderat, victoriâ. Lucum pro gaudio, pro triumpho funus multiplex, pro mercede tristissimam orbitatem invenit. Hinc justæ in Acoeram querelæ, quem veteribus adductum odijs ad talem ipsi inferendam calumniam defendit. Nempe crederet Populus, tam vecordem, tam oblitum sui fuisse Iphicratem, ut totius exercitus Imperator electus proderet hosti patriam, nisi maledicta Acoetes fereret, & suis in Iphicratem convicijs populi furias stimulasset?

Exin approbare vobis nîsus est facti sui consilium, & occultam fugam laudi atque solertiæ vertere. Erat in eo statu civitas, dixit Iphicrates, ut nisi fraus dolûsque virtuti misceretur, populi salus videretur conclamata. Quanti porro intererat totum hoc, quod meditabatur, arcanum tegine, si patuisset semel; & vincendi perderet opportunitatem, & se suosque cives gravissimum in discrimen adduceret.

Mox exhibuit pater miseræ sobolis innocentiam, cujus haberi rationem decuisset, vel si prodita patriæ movisset ipse suspicionem. Nam, cur inquit, Liberi expertes paterni criminis pœnam luan? Quàm durum est suavissimo vitæ solatio patrem privari, dum suis civibus suæ ipsius vitæ periculo salutem & incolumitatem redimit. Vidistis lachrymas, audivistis gemitus, quibus deploravit orbitatem. Non putat sanari posse plagam, quam amissa soboles intulit, nisi par Acoetæ

G 3

sobo-

soboles idem supplicium luat. Orat proinde, ut Acoetæ tres filij filiorum suorum Manibus immolentur. Legis adjicit auctoritatem, quæ pœnam injustam inferentibus parem pœnam rependit.

Neque verò sobolis in periculo segnis Acoetes aut indiseruus fuit. Credit eodem jure eximendos supplicio Liberos suos, vel si nocent ipse extitisset, quo volebat Iphicrates suis condonari, si patriam hosti prodidisset. Imò, Acoetes adjicit; cur Liberos, quos alienos à paterno scelere, si quod est, Iphicrates non negat, quos neque insidiarum arguit, neque odiorum incusat, neque illatæ accusationis reos criminatur, cur, inquam, Liberos meos neci postulet Iphicrates, qui suis vel nocentibus, propter ætatis imbecillitatem atque inconsiderantiam indulgeri veniam oportere censuisset? Injusta ergo videri debet postulatio Iphicratis, iniquus dolor, qui nisi innocentum cæde potest mitigari.

At Acoetes ipse, Judices, quanquam ultrò morti se devovet, patrocinio non caruit. Non illum, si defensori credimus, vel veteres inimicitia, vel nocendi voluntas, cujus nullum in accusatione vestigium est, sed unum Reipublicæ studium impulit, ut, quod pertinere ad communem salutem videbat, statim admoneret. Nam cur fugæ suæ neminem participem fecit Iphicrates? non erat quisquam in tam numerosâ civitate, cujus fidei consilium illud crederetur potius, quam in tantâ rerum perturbatione proditionis suspicionem, credulæ, ut plurimum, ac meticulosæ plebi relinqueret? Sin tamen Acoetes puniendus videretur, qui nec deterritus potentiorum metu, nec
Iphi-

Iphicratis auctoritate, tantum Reipublicæ studium præ se tulisset; quis subire deinceps vellet tanto suo periculo damnosam accusandi aleam? quis ignobilis ac pauper nobilium ac divitum flagitia arguere sustineret? Vim autem legis, quam extulit Iphicrates, sic adversarius elusit, ut cum latam in eos diceret, qui nocendi animo ad accusandum accedunt, facile Acoetem absolveret, à quo tantam abfuisse voluntatis perversitatem demonstraret.

Expensis triplicis causæ, quam exposui, rationibus, expectatis, Judices, ipse quid sentiam; paucis declarabo. Est hæc fatalis quædam rerum humanarum conditio, ut, cum in usu vitæ quotidiano multa contra spem ac voluntatem contingere soleant; neque præcavere singula, neque omnibus mederi incommodis accurata quantumvis diligentia posse videatur. Atque ut ab accersitis longius testimonijs abtineam, quam multiplex in hac, quam agimus, causâ rerum insolentium, quam improvisa varietas se se objicit! Utinam, Iphicrate, consilij tui ratio nobis patuisset, utinam licuisset præsentire facinoris genus illud, quod tacitus meditabâre! Equidem laudare satis non possumus incredibilem illam animi tui constantiam, quâ rem tam arduam, tam plenam periculis suscepisti. Admiramur singulare illud patriæ studium, quod te in inveniendo sagacem, in promovendo prudentem, in exequendo felicem effecit. At in tanto rerum tumultu, qui repentino discessu tuo invalescebat, quis fervidum naturâ suâ & impotentem animi populum coerceret, aut prævideret etiam, quod erat acturus? Non erat is Acoetæ animus, dum Senatum fugæ suæ admonuit, ut quidquam inde Liberi tui paterentur.

terentur.

terentur. Erat succurrendum in commodo, quod absentia tua pepererat. Fecit vir bonus, quod tu ipse iisdem rerum in articulis, pro tua in patriam studio, fecisses. Totum hoc fortis iniquæ fuit, quidquid in sobolem tuam peccatum est; neque tam tibi nocuit illa, quam nobis, dum spem Reipublicæ latissimam eripuit. Enimverò, Iudices, quantum crescebant civitatis hujus in decus Adolescentes illi, quibus fortissimus pater quotidiana virtutum exempla sufficeret, qui facinorosi hodierni spectatores didicissent, quo patriam loco optimus quisque civis habere debeat! Gratulare tibi, Iphicrate, quod dolorem tuum Respublica doleat, ut suum, & suam tecum queratur orbiterem. Quanquam, Iudices, aliud expectat à nobis Iphicrates præmium; aliam parta per ipsum civitati tranquillitas mercedem vindicat. Neque verò minùs esse nos liberales in remunerando decet, quàm ille fortis in vincendo fuit.

Nihil moræ est; opta tibi, Iphicrate, quod voles. Opes, gratiam, munera, & si quid est aliud virtute tuâ dignius postula. At patere unum hoc vicissim Respublica te roget benevolentiaë monumentum, ut veteres oblitus iras quidquid hucusque rixarum fuit, obliterari sinas. Noli funestare diem hunc tibi tam gloriosum, patriæ tam utilem, feris nepotibus tam prædicandum. Quos tibi repetis ad necem, non sustineret humanitas tua immolari. Illos reputasti insontes, dum filios ipse tuos ab omni injuriâ vindicabas, vel si nocens videri potuisses. Habes in Acoete, quem non credimus ullo nocendi studio ad aperiendum, quod noverat, accessisse, habes, inquam, in Acoete devotentem ultrò se tibi victimam.

Satis

Satis tibi sit jacuisse victum hostem, ut omnis pugna finem habeat.

Itaque, Judices, ut alamus in unoquoque cive de patriâ bene merendi studium, sic statuo, tam Acoetes ipse, quàm ejusdem Liberi pœnâ eximantur. Erigatur Liberis Iphicratis insigne monumentum, quod devotas publicæ salutis victimas apud posteros commendet. Ipse Iphicrates stet æneus in foro, & fusus in auro hujus urbis præses Genius Iphicrati gratulabundus accedat, & meritorum caput coronet. Denique ne iniquiore animo orbitatem serat Iphicrates; eligat sibi unum aliquem è tribus Acoetæ Liberis, quem adoptet. Ac, ne plebeius homo cum sit, illustrem in familiam dedecus intulisse videatur, hunc Respublica adoptet ipsa prius, & quibuscumque nobilitatis insignibus illustret.

HERO.